FUNDAŢIA CULTURALĂ A BUCOVINEI LA 15 ANI DE EXISTENŢĂ

DUMITRU CUCU

Keywords: The Cultural Foundation of Bukowina, statuses, personalities, objectives, prizes.

Bukovina's Cultural Foundation – 15 years of existence

(***Abstract***)[*]

The author presents the activity of the Cultural Foundation of Bukovina, founded in 1994, making a short history of the institution. The foundation aimed, right from the very beginning, through its status, some great objectives, in context with the actual times: giving support for editing some literature belletristic, scientific or art books; sponsorship for those activities which present interest for Suceava's public, and the protagonists (writers, plastic artists, interprets of cult or popular music etc) to promote their works, art, interpretative qualities; stimulating the interest for learning by giving prizes to pupils taking part in scholar competitions); supporting the editing of some publications; according annual prizes to the best creations from all fields and to some personalities for their whole activity; organizing and sponsoring some documentation visits inside the country and abroad for its members and, according to the possibilities, giving some scholarships or sponsoring their members when traveling to manifestations specifically organized inside the country or abroad.

Ideea înfiinţării unei fundaţii culturale în acest spaţiu istoric, mustind de tradiţii de tot felul, a apărut în urma unei întruniri a unora dintre oamenii de cultură cei mai activi din Suceava, cu economistul Dumitru Cucu, directorul Sucursalei Judeţene Suceava a Băncii Comerciale Române, la 14 septembrie 1994. Atunci s-a schiţat, în linii mari, proiectul viitoarei instituţii de interes obştesc, pusă în slujba literaturii şi artei şi s-au stabilit câteva direcţii de acţiune.

[*] Traducere: Ana-Gabriela Drahta.

Analele Bucovinei, **XVIII,** *1* (36), p. – , Bucureşti, 2011

BDD-A32582 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:08 UTC)

În luna imediat următoare, mai exact pe 20 octombrie, proiectul prindea contur prin deschiderea unui cont la B.C.R., pe numele unei instituţii comerciale non-profit, cu caracter exclusiv cultural umanitar, pentru ca, opt zile mai târziu, prin Hotărâre judecătorească, Fundaţia Culturală a Bucovinei să capete personalitate juridică. Explicaţia acestei rapide întrupări era una singură: existenţa unei instituţii cu un asemenea profil era o necesitate stringentă, impusă de realităţile culturale ale judeţului Suceava, unde trăiesc şi creează scriitori şi artişti de diferite genuri, unii dintre ei membri ai uniunilor de breaslă la nivel naţional, alţii în plină afirmare – toţi străduindu-se, uneori în van, să depăşească dificultăţile financiare, adesea insurmontabile, ale perioadei de tranziţie pe care o traversează întreaga ţară. Se cereau continuate şi dezvoltate, în noile condiţii socio-economice, tradiţiile acestei zone în materie de moştenire culturală.

Încă de la început am avut norocul să pornim la drum cu oameni competenţi, adevărate personalităţi ale vieţii ştiinţifice şi culturale sucevene, care au asigurat Fundaţiei o orientare clară, astfel încât să-şi poată atinge obiectivele propuse. Numele acestor personalităţi vor rămâne definitiv înscrise în istoria Fundaţiei, istorie în curs de desfăşurare: prof. univ. dr. Mihai Iacobescu, poeţii Ion Beldeanu şi Ion Cozmei, scriitorul Onu Cazan, criticul literar Nicolae Cârlan, istoricul Emil Satco, dr. Ioan Ieţcu, ec. Constantin Sofroni.

Apariţia Fundaţiei Culturale a Bucovinei a însemnat o gură de oxigen venită exact la momentul oportun. Învăţând din practica înaintaşilor noştri şi, mai ales, de la cei care au fondat vestita Societate pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina, care şi-a făcut simţită prezenţa benefică mai bine de un secol şi jumătate, Fundaţia şi-a propus, chiar de la început, prin statutul său, câteva obiective mari, în context cu timpul pe care îl trăim: sprijinirea editării unor cărţi de literatură beletristică, ştiinţifică sau de artă; sponsorizarea acelor activităţi culturale care prezintă interes pentru publicul sucevean, iar protagoniştii (scriitori, artişti plastici, interpreţi de muzică cultă sau populară ş. a.) să-şi poată promova opera, arta, calităţile interpretative; stimularea interesului pentru învăţătură, prin acordarea de premii elevilor care se disting în anumite domenii (în special celor care participă la anumite forme de concursuri şcolare); sprijinirea editării unor publicaţii; acordarea de premii anuale celor mai bune creaţii din toate domeniile şi unor personalităţi pentru întreaga lor activitate; organizarea şi sponsorizarea vizitelor de documentare în ţară şi străinătate a membrilor săi şi, în limitele posibilităţilor, acordarea unor burse de studii sau sponsorizarea deplasării membrilor săi la manifestări specifice organizate în ţară şi străinătate.

La mai puţin de trei luni de la atestarea sa juridică, instituţia se lansa într-o tentativă îndrăzneaţă de a-şi defini şi impune rolul pe care şi l-a asumat, de a se face remarcată în mediile intelectuale, organizând, la jumătatea lunii ianuarie 1995, prima ediţie anuală a Premiilor Fundaţiei Culturale a Bucovinei. Era un început modest, dar elocvent pentru ceea ce reprezenta această firmă în peisajul pestriţ al societăţilor de tot felul, generat de ritmul alert al schimbărilor ce aveau loc în

BDD-A32582 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:08 UTC)

judeţul şi în municipiul Suceava. Au fost atunci premiate 13 persoane, utilizându-se suma de 2 100 000 lei vechi. Evenimentul în sine a constituit însă o surpriză şi s-a bucurat de un ecou pe măsură. Fundaţia Culturală a Bucovinei era de-acum o prezenţă vie, de care nu se putea să nu se ţină seamă în procesul de evaluare a realizărilor pe plan cultural, literar şi artistic.

În primii cinci ani de la înfiinţare, Fundaţia Culturală a Bucovinei şi-a consolidat structurile, s-a întărit progresiv din punct de vedere organizatoric şi şi-a asigurat creşterea constantă, de la an la an, a fondurilor depuse în bancă în contul de virament propriu, astfel încât, la zece ani de existenţă, instituţia se prezenta cu realizări evidente, care depăşeau chiar previziunile optimiste ale iniţiatorilor ei din toamna lui 1994. În primii cinci ani de activitate laborioasă, au fost premiate peste 60 de volume de poezie, proză, publicistică, critică şi istorie literară, precum şi de carte ştiinţifică şi au fost distinşi cu premii în bani şi diplome 110 creatori din mai toate domeniile literaturii şi artei. În 1999, la cea de-a V-a ediţie a Premiilor Fundaţiei Culturale a Bucovinei, organizată în mai, suma acordată celor 22 de autori de carte beletristică, artişti plastici şi muzicieni, s-a ridicat la 25 000 000 lei vechi.

Se poate afirma, fără teama de-a greşi, că existenţa Fundaţiei a influenţat în mod evident viaţa culturală, artistică şi literară. Acordarea Premiilor Fundaţiei Culturale a Bucovinei a creat o vizibilă atmosferă de emulaţie în mediile creatoare interesate, astfel că, de la an la an, numărul candidaţilor la aceste distincţii onorante a crescut continuu, creând dificultăţi serioase membrilor juriului, în strădania lor de a face o departajare valorică corectă.

O latură nu mai puţin importantă a preocupărilor conducerii este sprijinirea financiară – parţială sau integrală – a editării unor cărţi valoroase ale autorilor bucovineni. Fundaţia a finanţat din banii săi, în toţi aceşti ani, nu mai puţin de 263 de titluri de carte. Dintre acestea amintim: *Personalităţi bucovinene*, vol. VIII, de Emil Satco şi Ioan Pînzar (Suceava, 1997) şi *Bucovina care ne doare*, ultima parte, de Ion Beldeanu (Suceava, 2007). De asemenea, Fundaţia a ajutat băneşte cinci scriitori aflaţi, din motive de sănătate, în dificultăţi financiare. În acelaşi timp a existat un interes constant de sponsorizare şi a altor acţiuni artistice şi culturale iniţiate şi desfăşurate în Suceava, cum sunt expoziţiile de artă plastică, concursurile pe diverse teme, simpozioanele, sesiunile de comunicări etc. Pe vremea când semnatarul acestor rânduri era director al Băncii Comerciale Române din municipiul Suceava, devenise o tradiţie să se consemneze în mod festiv, pe holurile instituţiei, evenimente editoriale de marcă, lansându-se periodic volume de literatură beletristică ale autorilor aparţinând spaţiului bucovinean. Facem

BDD-A32582 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:08 UTC)

precizarea că, prin apartenenţa la spaţiul bucovinean se au în vedere atât creatorii existenţi astăzi în judeţul Suceava sau în Regiunea Cernăuţi, cât şi acele personalităţi aflate în alte zone ale ţării, ori chiar peste hotare, care însă îşi au obârşia în Bucovina.

Anul 1999, al cincilea din existenţa instituţiei, a fost anul celei mai importante modificări aduse *Statutului* Fundaţiei Culturale a Bucovinei, anul trecerii într-o nouă etapă, superioară, a activităţii acesteia. S-a luat hotărârea – atestată prin Hotărâre judecătorească – de a se institui Premiul Mecena, distincţie care va încununa, anual, cea mai valoroasă creaţie în domeniul literar şi artistic, desemnată ca atare de către un juriu imparţial. Odată cu aceasta, s-a consolidat baza financiară a Fundaţiei, cu sprijinul larg şi generos al sponsorilor, dorindu-se ca toate cheltuielile să fie acoperite exclusiv din dobânzile bancare, iar fondurile adunate în cont să rămână intangibile şi să crească continuu.

Ca semn al recunoaşterii meritelor celor care au făcut posibilă constituirea acestui fond, pe data de 20 decembrie 1999, într-o adunare festivă desfăşurată în sala Inspectoratului Şcolar Judeţean Suceava, au fost acordate medalii turnate în argint şi în bronz, cu efigia Fundaţiei, însoţite de diplome, unui număr de directori de societăţi comerciale sponsorizatoare şi altor personalităţi culturale, literare şi artistice.

Prin crearea Fondului Mecena, Fundaţia Culturală a Bucovinei îşi asigura, la nivelul anului 1999, emanciparea financiară totală şi, prin aceasta, un viitor garantat, scutit de spectrul seismelor de orice fel, viitor pus în slujba tuturor creatorilor de frumos ai Bucovinei. În următorii cinci ani, lucrurile aveau să meargă pe acelaşi făgaş ascendent.

Aruncând o privire peste anii care au trecut, putem spune, fără modestie, că toate obiectivele pe care ni le-am propus au fost îndeplinite. De partea financiară, fără de care nu se poate face nimic temeinic într-o economie de piaţă, s-a ocupat, în exclusivitate, autorul rândurilor de faţă. Cu cunoştinţele profesionale pe care le are preşedintele Fundaţiei şi experienţa în domeniu, acumulată în ani, s-a reuşit, e drept, învingând multe greutăţi, găsirea de sponsori, realizarea unui capital al Fundaţiei şi asigurarea, astfel, a unui buget cât de cât satisfăcător şi în continuă dezvoltare. Astfel că au fost ediţii ale premiilor Fundaţiei Culturale a Bucovinei când numărul premiilor acordate de noi se apropia de 50. Oricum, media s-a situat în jurul a 22 de premii. În cei 15 ani, am acordat în total 299 de premii. Au beneficiat de acestea aproape tot atâţia scriitori, unii fiind, dar nu mai repede de doi ani de la obţinerea ultimului premiu, de mai multe ori premiaţi. Fundaţia a răspuns astfel unei palete largi de ofertă culturală, fiind premiată cartea de poezie, proză, istoria literaturii, critică literară, cronica, recenzia, monografia, cartea de patrimoniu, muzică, coregrafie, epigrama, dar şi opera jurnalistică, plastică, grafică etc. Dintre creatorii de frumos afirmaţi în planul vieţii culturale a Bucovinei, menţionăm doar o mică parte dintre cei care au fost premiaţi la mai multe ediţii: Constantin Blănaru, Onu Cazan (proză), Ion Cozmei, Constantin Hrehor,

BDD-A32582 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:08 UTC)

Viorica Petrovici (poezie), apoi Doina Cernica, Emil Satco, Mircea Motrici, Niadi Cernica, Ioan Ieţcu, Radu Bercea, Mihai Pînzaru-PIM. Interesant este faptul că fostul preşedinte al Societăţii Scriitorilor Bucovineni, poetul Ion Beldeanu, şi actualul preşedinte, prozatorul Constantin Arcu, au fiecare la activ câte trei premii.

Cele mai prestigioase au fost Premiile de excelenţă, în număr de 12, acordate, fără a respecta ordinea în care le-au revenit, maestrului Ion Irimescu, academicianului Dimitrie Vatamaniuc, artiştilor plastici Elena Greculesi şi Ion Grigore, criticului de artă Valentin Ciucă, universitarilor suceveni Emanuel Diaconescu, Mihai Iacobescu şi Sanda Maria Ardeleanu, istoricului literar Emil Satco, scriitorilor Pan Solcan, Ion Beldeanu şi Mircea Motrici. De asemenea, opt oameni de cultură din spaţiul nostru geografic au fost răsplătiţi cu premiul *Opera Omnia*: artista plastică Elena Greculesi, compozitorul Corneliu Dumbrăveanu, profesorii universitari Viorel Munteanu (Iaşi) şi Ioan Horia Bîrleanu (Suceava), istoricul literar Emil Satco, scriitorii Constantin Călin, Onu Cazan şi Eugen Dimitriu.

Între laureaţi au fost şi tineri care ulterior au confirmat, fiind apreciaţi de critica de specialitate în domeniile de creaţie în care s-au afirmat. Este vorba, după părerea mea de iubitor de cultură, nu de specialist, de Niadi Cernica, Sorin Avram, Alis Niculică, Alexandru Ovidiu Vintilă, Dumitru Irimia, Oana Şlemco.

După scurgerea unui deceniu de la fondare, am simţit nevoia să scoatem un volum, pe care l-am considerat necesar, nu atât pentru cei prezenţi, cât pentru viitor, şi în această privinţă luând exemplu de la înaintaşi, care ne-au lăsat acele rapoarte anuale sau monografiile Societăţii pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina, întocmite la un număr de ani, *Istoricul Reuniunii Muzical-Dramatice* „*Ciprian Porumbescu*" din Suceava ş. a., toate constituind mărturii vii ale unei epoci trecute. Acest lucru s-a realizat cu ajutorul lui Emil Satco, regretatul nostru prieten, care a lăsat în urma sa un gol irecuperabil pentru cultura română din Bucovina, aşa cum au lăsat, prin plecarea lor, şi Mircea Motrici, Constantin Sofroni, George Damian, Constantin Ştefuriuc. Volumul a fost completat, la împlinirea a 15 ani de existenţă, de către fiica lui Emil Satco, tânăra cercetătoare Alis Niculică, demnă continuatoare a activităţii tatălui său.

Astăzi, după 15 ani de la înfiinţare, situaţia s-a schimbat radical. Ideea era ca fondurile să rămână constante sau chiar să crească prin cumularea dobânzii bancare la fostele depozite ale Fundaţiei. Cum dobânzile au scăzut în timp de la 125 la sută pe an până la 7–8 la sută pe an, fondurile s-au tot diminuat, până s-au consumat. Practic, Fundaţia supravieţuieşte datorită sponsorilor săi; cel mai important dintre aceştia, Shopping City, ne-a sprijinit la organizarea manifestării dedicate împlinirii

BDD-A32582 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:08 UTC)

a 15 ani de existenţă a Fundaţiei Culturale a Bucovinei – prilej de decernare a medaliilor aniversare de argint unor personalităţi care, de-a lungul celor 15 ani, ne-au fost colaboratori constanţi – şi va contribui decisiv la realizarea celei de-a XVI-a ediţii a decernării premiilor Fundaţiei. Le mulţumim şi cu această ocazie şi sperăm că Fundaţia Culturală a Bucovinei va găsi resurse necesare şi sprijinul autorităţilor locale pentru a merge mai departe.

Când, în 1994, lua fiinţă Fundaţia Culturală a Bucovinei, cu siguranţă puţini erau aceia care i-au intuit rezistenţa atâta vreme. În entuziasmul de atunci, asemenea întreprinderi erau ovaţionate, importantă nefiind atât durata în timp a unei iniţiative care aducea altceva în peisajul spiritual al Bucovinei decât se întâmplase până atunci şi mai ales în epoca de tristă amintire, cât satisfacţia imediată că se inventase încă ceva care avea şansa de a pune cu adevărat în valoare cultura acestei provincii cu o istorie specială. Eu nu cred, iertată-mi fie modestia, că a contat prea mult în conştiinţa timpului de atunci faptul că avusesem ideea înfiinţării Fundaţiei şi că garantam oamenilor de cultură cu care am constituit grupul de iniţiativă susţinerea materială pentru activitatea acesteia. A contat faptul că se crea o instituţie locală capabilă să susţină şi să determine, prin promovarea valorilor locale, efervescenţa spirituală a acestei provincii româneşti care şi-a conturat, şi din cauza istoriei speciale pe care a traversat-o, un profil distinct în cultura românească. Iar dacă, prea ocupată cu sine, cu orgoliile sale şi cu, să dăm Cezarului ce i se cuvine, valorile sale, Capitala ne-ar fi ignorat, ne construiam astfel acasă şansa de a ne valoriza propriile vârfuri, chiar dacă nu de nivel naţional sau invizibile adesea din motive extraculturale.

Fundaţia Culturală a Bucovinei nu şi-a propus niciodată să uzurpeze dreptul Societăţii Scriitorilor Bucovineni de a stabili ierarhii şi de a răsplăti scriitorimea provinciei. Ea şi-a dorit extinderea ariei culturale apreciate şi asupra altor domenii, răspunzând practic intenţiei fundamentale pentru care se năştea: de a „păstori", după puterile sale, fenomenul cultural bucovinean contemporan. Pentru că, chiar dacă în conştiinţa publică Fundaţia este percepută mai ales ca o organizaţie „care dă premii", noi am organizat în cei 15 ani de când fiinţăm şi 109 lansări de carte, 27 de expoziţii de artă plastică.

Întorcându-mă la modestie, nu se cade să apreciez eu rolul Fundaţiei şi al isprăvilor ei în aceşti 15 ani de existenţă. Atât doar îndrăznesc să afirm: că a fost, este o prezenţă activă şi incitantă în peisajul cultural bucovinean şi că, de-a lungul timpului, a primit numeroase semne de recunoaştere a rolului şi isprăvilor sale, deopotrivă în presa locală şi în emisiunile unor televiziuni centrale şi locale.

Importantă rămâne însă, vie şi scrutătoare, aspiraţia la recunoaştere, îndreptăţită în măsura în care Fundaţia Culturală a Bucovinei a reuşit să se constituie într-un ferment al vieţii culturale a Bucovinei, înţeleasă ca provincie istorică, deoarece între cei răsplătiţi cu premii pentru cărţile lor s-au aflat şi numeroşi scriitori din nordul înstrăinat al provinciei.

BDD-A32582 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:08 UTC)